

Akadeemilise tunnustamise agentuur (Eesti ENIC/NARIC keskus)

Tegevuse aruanne 2019

Tegevuse eesmärgid

Akadeemilise tunnustamise agentuur (Eesti ENIC/NARIC keskus) tegutseb vastavalt kõrgharidust tõendavate ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate kvalifikatsioonide Euroopa regioonis tunnustamise konventsioonile (Lissabon, 1997), Euroopa Nõukogu ja UNESCO koostöövõrgu ENIC ning Euroopa Komisjoni koostöövõrgu NARIC põhimõtetele ja Eesti Vabariigi õigusaktidele.

Agentuuri peamised ülesanded on:

- välisriigi kõrgharidust tõendavate ja kõrgharidusele juurdepääsu võimaldavate kvalifikatsioonide hindamine, vastavuse määramine ja tunnustamiseks ettepanekute tegemine;
- Eesti kõrgharidussüsteemi, kõrgkoolide ja kvalifikatsioonide kohta käiva teabe andmine;
- välisriigi kõrgharidussüsteemide, kõrgkoolide ja kvalifikatsioonide kohta käiva teabe andmine;
- kutsealasele tunnustamisele kaasaaitamine vajaliku informatsiooni andmise kaudu;
- rahvusvaheliste tunnustamisalaste õigusaktide täitmise rakendamisele kaasaaitamine;
- osalemine Eesti kõrgharidussüsteemi arendamisel.

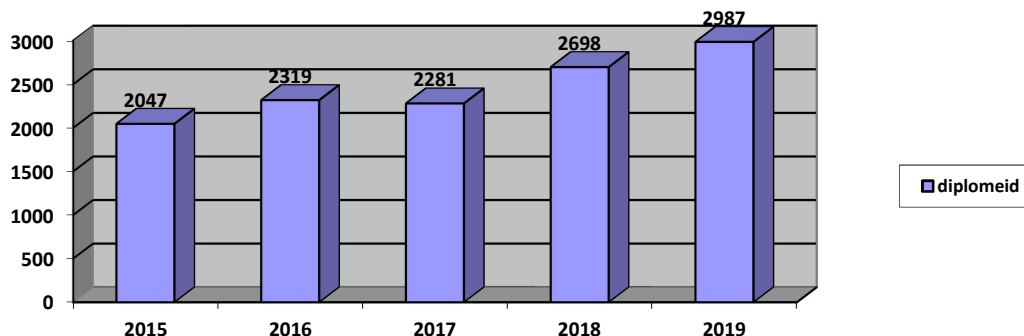
Agentuuri täiendavad tegevused tulenevad eelpool nimetatud ülesannetest.

I. Kvalifikatsioonide hindamine ja tunnustamine

Välisriigi kvalifikatsioonide hindamine, ning tunnustamiseks ettepanekute tegemine on agentuuri üks põhitegevusi. Hindamise eesmärgiks on välisriigi kvalifikatsioonile vastavuse määramine ning töandjatele, kutsealase tunnustamise pädevatele asutustele ja õppeasutustele tunnustamiseks vajaliku teabe andmine.

Agentuur andis 2019. aastal hinnangu 2987 välisriigi kvalifikatsioonile 108 välisriigist (vt lisa). Enim esitati taotlusi Venemaa (537 hinnangut), Ukraina (303), India (193), Nigeeria (183), Suurbritannia (128), Bangladesh (121) ja Pakistani (108)

kvalifikatsioonide hindamiseks. Kinnitusi vastavuse kohta kehtivas haridussüsteemis anti 221 endises NSV Liidus välja antud kvalifikatsioonile. Asutustest on suurimad hindamise taotlejad Tallinna Tehnikaülikool, Tartu Ülikool, Tallinna Ülikool ja Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor. Tööandjatest ja asutustest esitavad hindamistaotlusi peamiselt Tartu Ülikool (tööandjana), Riigikantselei ja Terviseamet.

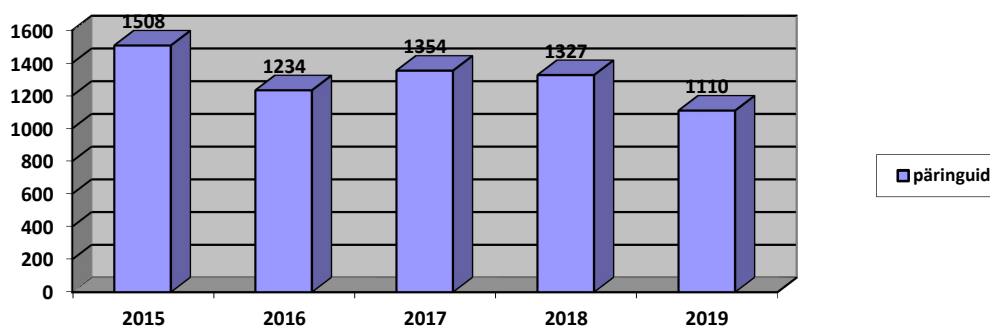
Joonis 1. Agentuurile hindamiseks esitatud välisriigi kvalifikatsioonide arv 2015-2019.

II. Haridus- ja tunnustamisalase teabe andmine

Välisriigi kvalifikatsioonide hindamise ja vastavuse määramise kõrval on agentuuri teine peamine ülesanne anda teavet Eesti ja välisriigi haridussüsteemidest ja kvalifikatsioonidest. Teabe andmiseks on korraldatud koolitusi ja seminare ning vastatud päringutele.

Päringutele vastamine

Välisriikide ja Eesti haridussüsteemide, kõrgkoolide, kvalifikatsioonide, tunnustamist reguleerivate õigusaktide, tunnustamis põhimõtete ja muu kõrghariduse või tunnustamisega seonduva kohta käiva teabe andmiseks on vastatud kirjalikele ja suulistele järelepärimistele. 2019. aastal tehti keskusele 1110 kirjalikku järelepärimist, sh välisriikide asutuste ja eraisikute poolt Eesti haridussüsteemi, kutsealase tunnustamise või kvalifikatsioonide kohta 291 päringut (vt. lisa).

Joonis 2. Agentuurile esitatud kirjalike päringute arv 2015-2019.

Enim järelepärimisi tehti Suurbritannia (97 päringut), Venemaa (87), endise NSV Liidu (26), Soome (26), Hollandi (26) ja USA (21) kõrgharidussüsteemide,

õppeasutuste ja kvalifikatsioonide kohta. Paljud tööandjad ja diplomiomaniigid pöörduvad keskuse poole, et saada kinnitust varasemas haridussüsteemis antud kvalifikatsiooni vastavusele.

Riiklik õppelaen

Agentuur kontrollib välisriigi kõrgkoolides õppivate isikute riikliku õppelaenu taotluse korral välisriigi õppeasutuse staatust ning õppeasutuse ja selle õppekava vastavust õppelaenu saamiseks kehtestatud tingimustele. Andmed esitatakse Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutusele.

Välisriigi kõrgkoolis õppimise kinnitamine ajateenistusse kutsumise edasilükkamiseks

Agentuur kontrollib Kaitseressursside Ameti taotlusel tõendeid, mis kinnitavad immatrikuleerimist välisriigi õppeasutusse. Ülesandeks on kontrollida, kas välisriigi õppeasutus on legaalne, kinnitada õpingute tase ja õppekava nominaalkestus.

Vajaduspõhise õppetoetuse taotlejate tõendid

Riigi Tugiteenuste Keskuse palvel kontrollib agentuur vajaduspõhise õppetoetuse taotlejate tõendeid, mis kinnitavad immatrikuleerimist välisriigi õppeasutusse.

III. Kutsealane tunnustamine

Kutsealase tunnustamise osas täidab agentuur tugikeskuse ülesandeid. Koostöös pädevate asutuste ja teiste tugikeskustega antakse teavet välisriigi kutsekvalifikatsioonide tunnustamise kohta Eestis. Tugikeskuse koduleht koondab baasinfo tunnustamise põhimõtete, Eestis reguleeritud kutsete ning pädevate asutuste kohta. 2019. aastal ajakohastati teavet koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga.

2019. aastal esitati agentuurile 20 kutsealast tunnustamist puudutavat kirjalikku päringut 9 riigist.

IV. Rahvusvaheline tegevus

Agentuuri töötajad osalesid mitme rahvusvahelise organisatsiooni juures tegutseva büroo, töörühma või komitee töös.

Lissaboni tunnustamise konventsiooni komitee

Agentuuri juhataja oli Lissaboni tunnustamise konventsiooni komitee büroo liige. Büroo ülesandeks on jälgida konventsiooni rakendamist ja valmistada ette konventsiooniga seonduvaid lisadokumente. 2019. aastal oli büroo peamiseks tegevuseks ENIC ja NARIC keskuste infosüsteemide väljatöötamise soovitusel koostamine ning viia läbi monitooring, kuidas riigid on siseriiklikult reguleerinud dokumentideta pagulaste kvalifikatsioonide hindamise ja tunnustamise süsteemi. Monitooringu tulemused esitati Lissaboni tunnustamise konventsiooni komiteele.

Ülemaailmse konventsiooni väljatöötamine

UNESCO koordineerimisel oli väljatöötamisel ülemaailmne tunnustamise konventsioon. Konventsiooni väljatöötamise komitee poolt ettevalmistatud kavandi aruteluks kutsuti kokku valitsustevaheline ekspertrühm kõigi UNESCO liikmesriikide osavõtul, kus Eesti poolt oli esindajaks agentuuri juhataja. Konventsioon võeti vastu novembris UNESCO Peakonverentsil ning on nüüdseks avatud riikide poolt ratifitseerimiseks.

Koostöö Baltimaade ENIC/NARIC keskustega

Iga-aastane Baltimaade ENIC/NARIC keskuste kohtumine toimus Riias. Arutati projektides osalemist, tutvustati agentuuride tööd ja asutuste struktuuri ning vahetati teavet keerulisemate hindamisjuhtumite osas.

Rahvusvahelised missioonid

Agentuuri juhataja oli TAIEX (*Technical Assistance and Information Exchange Instrument*) eksperdina Euroopa Komisjoni tehnilise abi raames doktoriõppe ja doktorikraadide tunnustamise ekspertiisi programmis Armeenias *TAIEX Workshop on Academic Degrees: towards European Standards*), kus Armeenia kõrgkoolidele, teadusasutustele ja teistele pädevatele asutustele anti teavet ja vahetati kogemusi doktoriõppesse vastuvõtu, kvaliteedi, lõpetamistingimuste ja kraadide tunnustamise teemal.

Rahvusvahelised koolitusprogrammid

Agentuuri juhataja oli EAIE (*European Association on International Education*) koolitajana EAIE akadeemias, mis toimuvad kahel korral aastas. Kevadel 2019 oli akadeemia Bordeaux's, novembris 2019 oli akadeemia Budapestis. Akadeemia raames pakutakse nädal aega koolitusi erinevatel teemadel peamiselt Euroopa ja teiste riikide kõrgkoolidele, teadusasutustele ja agentuuridele. Eesti ENIC/NARIC keskuse töötaja oli koolitajana Venemaa, Ukraina ja Valgevene haridussüsteemide, kvalifikatsioonide ja nende hindamise teemal.

Baltimaade ja Beneluxi maade kvalifikatsioonide automaatne tunnustamine

Baltimaad ja Beneluxi maad alustasid läbirääkimisi vastastikuse automaatse tunnustamise lepingu ettevalmistamiseks, milles osalevad ka agentuuri töötajad. 2019. a toimus kaks kohtumist ning kavandati lepingu ja süsteemi üldalused ja põhimõtted.

V. Osalemine projektides

Agentuur osaleb temaatilisel 3-aastat kestval ekspertgruppide töös ekspertide/nõustajatena (Erasmus+K2 raames): TPG-LRC: *Thematic Peer Group on*

the implementation of the Lisbon Recognition Convention in EHEA countries (Temaatiline ekspertgrupp Lissaboni tunnustamise konventsiooni rakendamiseks Euroopa kõrgharidusruumis). Projektis ollakse projekti partnerina, mida koordineerivad Itaalia, Prantsusmaa ja Albaania ENIC keskused. Projekti eesmärk on kaardistada Lissaboni konventsiooni rakendamisega seotud tõrked, ning pakkuda lahendusi nende kõrvaldamiseks.

Lisaks alustati temaatilise ekspertgrupi *RecoAsia: Regional Cooperation in the field of recognition among Asian countries* (Regionaalne tunnustamisalane koostöö Aasia maades) ettevalmistamisega. Projektis ollakse koos Tartu Ülikooliga Euroopa partner koos Itaaliaga. Projekti eesmärk on arendada tunnustamisalast koostööd Aasia regioonis, pakkudes Euroopa kogemust tunnustamisalases koostöös, ENIC/NARIC keskustes, kui ka tunnustamisalases tegevusest ülikoolides. Eesmärk on külastada kaheksa Aasia riigi (sh Kambodža, Mongoolia, Filipiinid, Sri Lanka, Tai ja Vietnam) haridusega seotud asutusi ja kõrgkooli, tunnustamissüsteemi arendamiseks.

Lisaks osaleb agentuur partnerina järgmistes Euroopa Komisjoni kaasfinantseeritud rahvusvahelistes projektides:

a) QUATREC (kõrghariduskvalifikatsioonide automaatse tunnustamise projekt)

Projektis ollakse partner koos Läti, Armeenia, Suurbritannia ja Bulgaariaga. Eesmärk on võrrelda erinevaid bakalaureuse- ja magistriõppekavu peamiselt õpiväljunditest lähtuvalt, et demonstreerida kõrghariduskvalifikatsioonide automaatse tunnustamise võimalikkust Euroopa regioonis.

b) I-Comply (Lissaboni tunnustamise konventsiooni rakendamist uuriv projekt)

Projekti koordineerib Hollandi ENIC/NARIC. Projektis osaletakse juhtkomitee liikmena. Projekti eesmärk on analüüsida erinevates Euroopa riikides konventsiooni põhimõtete täitmist.

c) DigiRec (Elektroniliste andmete tunnustamine)

Projekti koordineerib Hollandi ENIC/NARIC, mille ülesandeks on kaardistada kasutatavaid elektroonilisi kvalifikatsioonide andmebaase, ning teha soovitusi nende kasutamiseks kvalifikatsioonide hindamisel. Projekti konverents toimus Tallinnas, mille korraldamisele aitas kaasa Eesti ENIC/NARIC keskus.

d) FraudSCAN (võltsitud dokumentide näidiste andmebaasi loomine)

Projekti koordineerib Itaalia ENIC/NARIC ning projekti ülesandeks on koguda ja skaneerida võltsitud haridust tõendavad dokumendid ENIC/NARIC keskuste poolt kasutatava andmebaasi jaoks.

VI. Koolitused

Agentuur korraldas 2019. aastal kaks kvalifikatsioonide hindamise ja akadeemilise tunnustamise alast koolitust/teabepäeva Eesti kõrgkoolide välisüliõpilaste vastuvõtuga seotud töötajatele.

Agentuurile hindamiseks esitatud haridust tõendavad dokumendid ja kirjalikud päringud riigiti (2019):

	RIIK	KOKKU	Diplomeid	Päringuid
1	Venemaa	624	537	87
2	Ukraina	308	303	5
3	NSV Liit	247	221	26
4	Suurbritannia	225	128	97
5	India	203	193	10
6	Nigeeria	189	183	6
7	Bangladesh	124	121	3
8	Pakistan	111	108	3
9	Soome	94	68	26
10	USA	92	71	21
11	Kamerun	86	81	5
12	Iraan	85	80	5
13	Türgi	69	63	6
14	Kasahstan	56	52	4
15	Valgevene	53	45	8
16	Saksamaa	50	36	14
17	Aserbaidžaan	49	48	1
18	Holland	49	23	26
19	Hiina	46	37	9
20	Gruusia	44	42	2
21	Taani	34	20	14
22	Itaalia	28	27	1
23	Jaapan	26	23	3
24	Prantsusmaa	25	20	5
25	Sri Lanka	25	20	5
26	Egiptus	23	23	
27	Hispaania	23	19	4
28	Rootsi	23	13	10
29	Brasiilia	22	21	1
30	Läti	21	16	5
31	Kanada	17	17	
32	Ghana	17	16	1
33	Nepal	15	12	3
34	Leedu	14	10	4
35	Austraalia	14	10	4
36	Afganistan	13	13	

37	Filipiinid	13	12	1
38	Malaisia	13	12	1
39	Vietnam	12	12	
40	Ungari	10	9	1
41	Mehhiko	10	9	1
42	Armeenia	10	8	2
43	Austria	10	7	3
44	Šveits	10	5	5
45	Moldova	9	9	
46	Paruu	9	6	3
47	Iirimaa	9	6	3
48	Kõrgõzstan	8	8	
49	Usbekistan	8	7	1
50	Norra	8	6	2
51	Lõuna-Korea	8	6	2
52	IB/EB	8	5	3
53	Belgia	8	4	4
54	Albaania	7	7	
55	Colombia	7	7	
56	Indoneesia	7	7	
57	Rumeenia	6	5	1
58	Tšehhi Vabariik	6	5	1
59	Poola	6	5	1
60	Maroko	6	5	1
61	Kreeka	4	4	
62	Küpros	4	4	
63	Jordaania	4	4	
64	Etioopia	4	4	
65	Costa Rica	4	4	
66	Bulgaaria	4	3	1
67	Keenia	4	3	1
68	Portugal	4	2	2
69	Uus-Meremaa	4	2	2
70	Serbia	3	3	
71	Slovakkia	3	3	
72	Iraak	3	3	
73	Alžeeria	3	3	
74	LAV	3	3	
75	Tansaania	3	3	
76	Kongo DV	3	3	
77	Sierra Leone	3	3	
78	Benin	3	2	1
79	Nicaragua	3	2	1
80	Rwanda	3	1	2

81	Makedoonia	2	2	
82	Tadžikistan	2	2	
83	Saudi Araabia	2	2	
84	Jeemen	2	2	
85	Singapur	2	2	
86	Uganda	2	2	
87	Argentina	2	2	
88	Guatemala	2	2	
89	El Salvador	2	2	
90	Liibüa	2	1	1
91	Togo	2	1	1
92	Põhja-Makedoonia	1	1	
93	Süüria	1	1	
94	Palestiina	1	1	
95	Mongoolia	1	1	
96	Tai	1	1	
97	Tuneesia	1	1	
98	Zimbabwe	1	1	
99	Sudaan	1	1	
100	Sambia	1	1	
101	Tšiili	1	1	
102	Venezuela	1	1	
103	Uruguai	1	1	
104	Ecuador	1	1	
105	Barbados	1	1	
106	Tonga	1	1	
107	Mikroneesia	1	1	
108	Malta	1		1
109	Namiibia	1		1
	Üldinfo*	345		345
	Eesti**	291		291
	KOKKU	4097	2987	1110

* Üldinfo alla kuuluvad päringud hindamise ja tunnustamise süsteemi, Lissaboni konventsiooni, Bologna protsessi, kutsealase tunnustamise (sh EL direktiivide) ja üldise rahvusvahelise kõrgharidusalase tegevuse kohta.

** Välisriikidest tehtud päringud Eesti diplomite hindamiseks ja tunnustamiseks, varasemate kvalifikatsioonide vastavuseks ning päringud Eesti haridussüsteemi kohta Eestis ja välisriikides.